

BEHÇET ÇELİK

HERKES
KADAR

ÖYKÜ

♥
CAN

2.
BASKI

BEHÇET ÇELİK
HERKES
KADAR

© 2011, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2011

2. basım: Ocak 2017, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 500 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26

Topkapı-İstanbul

Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-1257-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750712579

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

BEHÇET ÇELİK
HERKES
KADAR

ÖYKÜ

Behçet Çelik'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Diken Ucu, 2010

Yazalınızı-İki Deli Derviş, 2011

Düğün Birahanesi, 2011

Gün Ortasında Arzu, 2011

Dünyanın Uğultusu, 2011

BEHÇET ÇELİK, 1968'de Adana'da doğdu. İlk öyküsü 1987'de *Varlık*'ta yayımlandı. *Yazılı Günler* ve *Virgöl* dergilerini hazırlayanlar arasında yer aldı; pek çok dergi ve gazetede öykü, deneme ve çevirileri yayımlandı. 1989 yılında Akademi Kitabevi Öykü Başarı Ödülü'nü kazandı. *Gün Ortasında Arzu* adlı kitabı 2008 Sait Faik Hikâye Armağanı'na layık görüldü. *İki Deli Derviş* (1992), *Yazalnızı* (1996), *Herkes Kadar* (2002), *Düğün Birahanesi* (2004), *Gün Ortasında Arzu* (2007), *Diken Ucu* (2010) adlı öykü kitaplarının yanı sıra *Dünyanın Uğultusu* (2009) adlı romanı yayımlandı.

Behçet Çelik'in internet adresi:
www.behcetcelik.com

Annem Bilge elik ve babam Tuęrul elik'e

İçindekiler

Ağbim	13
Herkes Kadar	19
Suskun	23
Üç Yıl Sonra	29
Eski Şarkılar	35
Bunlar Kitaplarda Olur!	43
Biralar Bitti	51
Beni Niye Çağıldılar?	59
Onu Aramamak İçin	67
Otel	73
Hayırlı Vazifeler	79
Tren Elbet Kalkacak	83
Taşınmak	89
Arif'in Firması	95
Boğaz'da Bir Öğle Vakti	101
"Hah!"	107
Arefe Günü	115

AĞBİM

Olmayacak şey, Ağbim aradı akşamüstü. “Akşam size geleceğiz,” dedi, evde miyiz, değil miyiz, sormadan. Niye geleceğini kestirdiğim için sesimi çıkartmadım. Sesi donuktu; hal hatır sorma faslını kısa tutmuş, sesindeki sert ton canımı sıkıyordu. Masamda biriken işleri temizleyecektim o gün, elimi süremedim, çakıldım kaldım öylece. Nicedir, sağda solda, “Kimse ne üzer ne sevindirir beni,” diyor, insan sözünün hep yalan olduğundan dem vuruyordum. Birden, anladım ki her şeye rağmen birisi kalıyormuş, sözleri derinlerden ses getiren.

İş çıkışı alışveriş yaptım. Rakı, çiğköftelik et, meyve, sebze aldım. Bizim semtin pazarı vardı, bir ucundan girip öbüründen çıktım. En sıkıntılı günlerimde içimi rahatlatan renk cümbüşü de çözemedi yüreğimdeki sıkı-sıklığı. Eve yaklaştıkça gerginliğim artıyordu. Ev, zaten, üç gündür karabasan gibiydi. Allah vere de, Ağbim işi çok büyütmeseydi. Evden içeri girdiğimde, karımın yüzü yine asıktı. Üç gün sonra ilk cümlemi söyledim:

“Ağbimler gelecekmiş.” Üç gün sonra ilk cümlesini söyledi:

“Biliyorum.”

Birbirimize değmeden çalıştık mutfakta. Karımın az önce yıkadığı taze soğanları minik minik doğrarken, Ağ-

bimin bu sorunu çözeceğini düşündüm. Gelmesi yetecekti, belki de. Daha gelmeden birlikte yemek hazırlamaya başladığımızı göre... Üç gündür birlikte bir şeyler yapmak ne kelime, aynı evin içinde birbirimizi görmüyorduk neredeyse.

Sekiz gibi, Ağbimle yengem geldiklerinde, çiğköfteyi yoğurmaya yeni başlamıştım. Bir yandan da kendime bir kadeh rakı doldurmuş, içiyordum; rakı bardağı bulgur ve salça olmuştu. Ağbimin yüzü asıktı, ben gülümse-dim. Onu özlediğimi düşündüm, “Ne demeye daha sık görüşmeyiz ki,” diye sordum kendi kendime.

Üçü sofraya oturdular, ben mutfakta kaldım. Yavaş yavaş yoğuruyordum köftenin harcını. Zaman kazanmak mıydı? Belki, Ağbim benimle konuşacaksa, mutfağa gel-sin, baş başa konuşalım diyeydi. Gelmedi. Arada sesi gel-di salondan.

“Hadi ulan, getir artık köfteyi!”

“Siz başlayın, beni beklemeyin.”

Bir yaz, ikimiz birlikte çalışmıştık babamın kebabçı dükkânında. Ben çocukken her yaz çalıştım orada, ama o yaz, Ağbimin uslu durması gerekiyordu. Bir akrabamız fısıldamış bunu babamın kulağına, “Göze batıyor senin oğlan, iyi olmaz,” demiş, babam da, göz önünde olsun diye kasaya oturtmuştu Ağbimi. Sıkılırdı, bütün gün pencereden sokağa bakardı. Bir ses olsa irkiliverir, he-men fırlayacak gibi otururdu kasada. Babamın yanında içmez, mutfağa kaçardı; rakısını, sigarasını ben saklar-dım. Hayrandım bardağı kafaya dikişine, bir de bıyığına. Birkaç senedir olmayan bıyığına.

En yakın arkadaşının vurulduğu gece, “Baba,” de-mişti, “gidiyorum.” Gözleri alev alevdi. Babam bir şey diyememiş, aylardır Ağbimin oturduğu sandalyeye çök-müştü. Ağbime kızmıştım o an. Çok değil, iki yıl sonra, sıra arkadaşım, bana tespihini armağan ettiği günün er-

tesinde vurulduğunda, yalnızca Ağbimle konuşmak istemişim; o ise cezaevindeydi. Günlerce susmuşum.

Yine susuyordum, bambaşka bir nedenle. Yine, “Anlarsa Ağbim anlar beni,” diyordum. Korktuğum, bana kızması, bağırması değil, beni anlamamasıydı. Sesi hırçındı beni aradığında. Ne serseriliğimi bırakacaktı, ne kadir kıymet bilmezliğimi. Karımı övecekti bana; bilmezmişim gibi...

Köfteleri tabağa özenle dizme işi bitince, masaya oturmamı engelleyecek bir şey kalmamıştı.

Oturur oturmaz, “Eee Ağbi, işler nasıl?” dedim.

Bakışlarıyla kızdı bana. “Sırası mı işin?” der gibiydi.

“İdare eder,” dedi. Zamana ve birkaç kadeh rakıya ihtiyacım vardı.

“Kriz sizi etkiledi mi?” diye sordum.

Bu kez bakışları, “Sen adam olmazsın,” diyordu.

“Biz İtalya’ya çalışmadığımız için pek etkilenmedik. Geçen sene de, az kalsın Ruslarla ortak olacaktık, iyi ki olmamışız.”

Sormadığı halde, çalıştığım firmadan, firmanın krizden nasıl etkilendiğinden söz ettim bir süre. Onun şirketinde çalışmadığım için bana kızarmıydı, yıllardır merak ederdim. Bu konu hiç açılmamıştı aramızda. Ne o beni davet etmişti, ne de ben ondan iş istemişim. İstanbul’a yerleşmeye karar verince, onun eski bir arkadaşının yanında çalışmaya başlamışım. Onun hatırına işe almışlardı beni. Bazen aklıma esiveren, her şeyi bırakıp çekip gitme arzumu, Ağbim arkadaşına karşı mahcup olur diye frenliyordum. Ağbimin yanında çalışsam, hiçbir şey frenleyemezdi beni. İnsan, bir yere yerleşmeye karar verince, demirleri olabildiğince derine atmak istiyor.

Karımla yengem, masadan kalkıp televizyonun karşısına geçmişlerdi. Ağbim, önüne bakmayı bırakıp yüzünü bana çevirdi. Eve geç gelirdi çoğunlukla, ablamın ha-

zırladığı yemeği yerken, bana bakıp göz kırpardı; öyle bakacak sandım. Oysa gülümsemiyor, yanağında bıçak izi gibi duran, kızdı mı adamı ürküten, güldü mü hayran bırakan gamzesini göstermiyordu.

Elimi omzuna attım, sıktım. Başını salladı. Halden anlayan ya da kızan birinin baş sallaması değildi bu; karşı-sındakiyle değil, kendisiyle konuşan birinin hareketiydi.

“Yaptığın doğru değil,” dedi. Yanıt vermedim. Gözlerimi gözlerine dikip baktım.

“Doğru değil,” dedi yeniden. Kaçıran o oldu gözlerini.

Ağbime baktım. “Benim suçum yok, Ağbi,” demek istedim, “ben hâlâ, bana emanet edilen sırları gözüm gibi saklıyorum. Senin silah sakladığın zulayı kimselere söylememiştim. Zeynep’le gizli gizli buluştuğunu da, benden başka kimse bilmez,” demek istiyordum. Cezaevinden bana yazdığı bir mektup vardı Ağbimin. Arasam, bir yerlerden bulur çıkartırım. En sonuna, “Ona selam söyle,” diye yazmıştı. Daha önce, hiç söylememişti sevdiği biri olduğunu; yine de bildiğini biliyordu. Güzel kızdı Zeynep. İri, siyah gözleri vardı. Günlerce yolunu beklemiştim. Bir sabah, pazara giderken yalnız yakalamış, önüne çıkmış, “Merhaba,” demiştim. Yüzü gözü ışımıştı beni görünce. Ağbimin kardeşi olmaktan gurur duymuştum, bir kez daha. “Ağbimin selamı var,” demiştim. Yüzü kızarmıştı. “Sen de söyle,” deyip hızla uzaklaşmıştı. Şimdi nerededir Zeynep?

Ağbim sustukça terliyordum. Rakı da bir terletir ki beni.

“Acısı nasıl olmuş, Ağbi, köftenin?”

“Güzel.” Tek kelime. Tek kelime susmaktan daha kötü. Susan birinin konuşmak istemediğini düşünebilir insan. Tek kelimelik yanıtın anlamıysa çok açık: “Konuşma! Sus!”

O susuyordu, ben sarhoş oluyordum. “N’ olur konuş, Ağbi,” diye yalvarıyordum içimden. “Susma böyle. Al ifademi. Bağır çağır. Sana yalan söylemeyeceğim, söyleyemem ki. Karıma söyledimse, kırılmasın, üzülmesin diyeydi. Bir tuhaf oldu insanlar, Ağbi. Biri tutmuş, bizimkine yetiştirmiş hemen. Beni başkasıyla görenler varmış. ‘Kimmiş?’ dedim, ‘Birisi görmüş işte,’ dedi. Otelin resepsiyonundaki adamı gözüm tutmamıştı. O olmasın? Ne vardı adamla tartışacak? Böyle bir kahpelik yapacağını nereden bilebilirdim ki...”

Keşke yengemle geleceklere yalnız buluşsaydık. Susmayıp konuşurduk belki. Babamdan, anamdan, Zeynep’ten, eski günlerden, bugünden. Ona sevgilimi anlattırdım, karımı da hâlâ çok sevdiğimi söyledim. Bu durumu arkadaşlarımla tuhaf bulduklarını, “Kendini kandırabilirsin, ama biz yemeyiz,” dedikleri zaman, “Ağbim beni anlar, onunla hücrelerimizde aynı, tuhaf şifre var,” diyerek kendimi avuttuğumu anlatırdım.

“Susmasana Ağbi. Anlatsana, senin yüreğin de benzer mi benimkine? Sağ yanıma yatsam biri, soluma yatsam öteki düşüyor aklıma. Hangisi yanımda değilse, onu özlüyorum. Biliyorum, sen de benim gibisin. Bizde bir şey eksik ya da fazla... ne bileyim?”

Ağbim, eminim, içimden geçenleri bilir. O akşam da, duyuyordu söylediklerimi, ama beni cezalandırmak için konuşmuyordu.

Gece yarısına kadar kaldılar. Ağbimle içtik, çok içtik, yine de konuşmadık. Yüzü bile gevşememişti. Sanki ağlayacaktı gevşese. Taş gibi bir yüzle oturdu, içti.

Kalkarlarken, “Aile mühim, aile,” dedi. Kapıda onları geçiriyorduk, korka korka karımın elini tuttum, kaçırılacak sandığım eli ter içindeydi. Ağbim susarak, bizi barıştırmıştı. Gelmesi yetmişti. Minnettar gözlerle Ağbime bakıyordum. Karımın elini bırakmamış, kuvvetle sıkı-

yordum ki yengemin Ağbime bakışını gördüm; hınç vardı gözlerinde, görmezden geldim. Sımsıkı sarılmak istedim, o an Ağbime. Onun gibi susmayı, susarak adamı avutmayı bilmesem de, dokunmayı bilirdim.

Olmadı, "Eyvallah," deyip çıkıverdi kapıdan.

HERKES KADAR

Zaten pek bir şey yemiyordum, hepten kaldırdım öğle yemeklerini. Öğle tatillerinde eve gitmiyor, dairede, devletin bana verdiği odanın penceresinden kasabaya bakıyorum; çay ve sigara içerken. Odamın penceresinden görünen yegâne yeşillığe, lisenin bahçesindeki ağaca, tek tük geçen mobiletlere, hepsi tek katlı, doğanın ve güneşin sarısı yetmezmiş gibi sarıya boyanmış evlere her baktığımda aklıma fakültenin bahçesi geliyor. Derslerle ilgisi olmayan, çay içen, tartışan, fısır fısır dernekdeki çatışmalardan konuşan, kitap, gazete, bildiri okuyan, öpüşen, koklaşan yüzlerce yüz arasında bir tanesi iyice belirginleşiyor. Günlerdir adını anımsayamadığım, ufak tefek bir kız, “Merak ediyorum,” diyor, “üç beş yıl sonra, nerede, ne durumda olacağız?”

Bunu birkaç kez sorduğunu anımsıyorum. Son sınıfta olmalıyız. Son sınıfa gelmeden, insanın aklına kolay kolay üç beş yıl sonrası gelmez. Hoş, benim o zaman da yoktu. Olsaydı n’ olurdu? Bir şeyleri değiştirebilir miydim?

Ancak bugün, aradan o üç beş yıl geçtikten sonra, bu çöl görüntüsüne bakarken o soruyu soruyorum:

“Üç beş yıl sonra, nerede, ne durumda olacağım?”
Hiçbir yanıtım yok. Hiçbir beklentim... Keşke, diyorum

bazen, keşke beklediğim bir şeyler olsa. Gelmesini beklediğim biri, olmasını beklediğim olay... Gelmeyeceğini, olmayacağını bilsem de beklesem.

Oysa uzaklarda bir yerde, anımsadıkça beni bulduğum andan, bu çöl görüntüsünden kurtaran bir kadın var. Onu da beklemiyorum. Aklıma geldikçe bir sigara yakıyorum, o kadar. Geceyse, uyku tutmamışsa, bir, iki, üç... Peşinden öksürük. Karım, "Az iç şunu," diyor. Kalkıp salona geçiyorum.

Her seferinde karımın ürkek bakışları. O bakışlardan sonra sigara da kesmiyor. Evde ne bulursam, rakı, bira, cin... Sabahları yataktan çıkmak daha da zorlaşıyor. Oğlum bile gelse.

"Hiç uyuyamadım oğlum," demek kâr etmiyor.

"Uyusaydın," diyor kopil.

Sonunda bu sabah ona da bağırdım. Ne çok ağladı. İleride "babamın bana bağırdığı ilk gün" diye mi anımsayacak bu sabahı?

Selo'ya karımın hamile olduğunu söylediğimde, "Senden baba mı olur lan?" demişti. "Neden olmasın?" demiştim. "Herkes kadar benden de olur."

Evet! "Herkes kadar." Oğluna bağıırıp çağırın herkes kadar babayım ben de.

Oğlanın hali, okulun bahçesini anımsamaktan, o günleri anımsayarak çöle bakan kendi halimi düşünmekten daha çok üzüyor beni. Annesi de hırçın son günlerde. Bana ya da oğlana bağıırmamak için kendisini zor tutuyor. Bizim oğlan da anında kavırıyor gerginlikleri. Bazen bu kadar zeki olmasaydı, diyorum.

Karıma anlatmasa mıydım? Olamazdı ki! Rahat değildim. Döndükten sonra her an onu düşünmeseydim, yaşadıklarım için, "macera" diyebilseydim, belki de anlatmazdım. Ama şimdi hiçbir şey diyemiyorum. Ne aşk, ne tutku, ne başka bir şey...

Tayin işleriyle ilgilenmek için umutsuzca Ankara'ya giderken aklımda böyle bir şey yoktu. Tek derdim Selo'yla bir yerlere gidip kafa çekmekti. Selo'nun sıkça gittiği bir yere gitmiştik. Selo gençten bir kadına selam vermişti; konuşurlarken kadının yüzüne bile bakmamış, barı doldurmuş öbür insanları seyretmeyi seçmiştim. Her rastladığımızda selam vermeden geçemediğimiz, ama konuşacak pek bir şey de bulamadığımız arkadaşlardan biri sanmış, hatta Selo'nun "İstersen bizimle otur," demesine bozulmuştum.

Selo bizi tanıştıınca, gözlerimin içine bakarak, pek sık yanıtladığım sorulardan birkaçını sormuştu. İşimi, kasabamı. "Kör itin öldüğü yerlerden biri," deyince de, kör itin öldüğü yerde neler yaptığımı... Selo, onun benimle ilgilenmesinden rahatsız olduğu için mi, bilmiyorum, karımın nasıl olduğunu sormuştu.

Nedense dilim açıldı. Karımla son bir yıldır yaşadıklarımızı, tayinimizin "kör itin öldüğü yere" çıktığını, yalnızlaştıkça uzaklaştığımızı anlattım. Ben anlattıkça azalmayan ilgisiyle yeni sorular soruyordu. Sorduğu sorular da, karımla ilgili varsayımları da, o kadar yakından bir yerlerden geliyordu ki bir an onun da evli olduğunu, kocasıyla uzak bir kasabada benzer bir yalnızlığı yaşadıklarını düşünmüştüm. Bunu söylediğimde tatlı tatlı gülümsemiş, "Bekârim ve bu anlamsız şehirde yaşıyorum," demişti.

O gecenin sabahında, aynı yatakta uyanmaktan şaşkın, bende ne bulduğunu sormuştum.

"İçtendin dün akşam," demişti.

İçtendim. Özellikle bardan çıkıp yağmurda yürürken, yol kenarındaki birikintiye basmaması için elinden tutup kaldırıma çektiğimde, ona sarılırken. Çoktandır tanıdığım biri gibiydi. Anımsadıkça şaşıyorum.

Selo ne gülümsemiş ne kızmıştı. Şaşkınlık bile yoktu bakışlarında. Selo'yu mu arasam? Şakalaşsak, gülsek,

küfürleşsek rahatlar mıyım? Sanmam, bir de Selo özlemi biner üstüme. Uzaktaki kadını, karımla eski günlerimizi özlemek yetiyor zaten.

Annesi oğlanı alıp geldiğinde onunla oynamalı. Yoksa elim yine buzdolabının kapağına gidecek. Rakıyı, soğuk suyu alıp kurulacağım televizyonun karşısına. Kanallar arasında müzik programları arayacağım. Uzaktaki kadına benzeyen bir popçu var, onun berbat, ama bana olağanüstü güzel gelen şarkılarına rastlamaya çalışacağım.

Konu ne zaman açılrsa, her seferinde konuyu açan karım zaten, ötekine karşı ne duyduğumu soruyor.

“Bilmiyorum,” diyorum. “Ne önemi var? Diyelim ki tutku ya da aşk. Ne bileyim... Şehvet, şefkat... Bir anlamı var mı, şu ya da bu demenin? Ne değişir öyle ya da böyle olsa?”

“Değişir tabii,” diyor ağlayarak.

“Konuşmoyalım bu konuyu, unutulalım,” diyorum.

“Sen unutmuyorsun ki!” diyor. Gece sigaralarımı, bazı türküleri dinlerken teybin sesini açtığımı anımsatıyor. Kızıyorum.

“Telefonumuz dinleniyor diye kızmayacağım artık. Asıl polis evde takip ediyor beni,” diyorum. Kederi öfkeye dönüyor. Bardağımda ne varsa sonuna kadar içiyorum.

Bazı geceler gülünç oluyoruz. Böyle bir kavganın ardından karım da içki dolduruyor kendisine. Birlikte içen iki arkadaş, iki sevgili gibi berjer koltuklarda karşılıklı içiyoruz. Birbirimize bakmamaya çalışarak. Yine de, bir zamanlar bir bardak birayı bitiremeyen karımın rakıyı bardak bardak içişi hoşuma gidiyor. Okuldaki halleri geliyor gözümün önüne. Söyleyecek çok söz varken; “Tuzlu fıstık kaldı mı?” diye soruyorum.

“Git al,” diyor, “mutfaktaki dolapta olacak.”

Kalkıp alıyorum.

Yaratığı kendine özgü öykü dünyasıyla Behçet Çelik son dönem edebiyatımızın önemli isimlerinden biri.

Herkes Kadar'daki öyküler gücünü yalınlığından alıyor. Yüksek sesle konuşmuyor kahramanlar; dışarıdaki dünyadan kaçmak için değil, kendi içdünyalarına bakarak yaşanana daha derinden anlamak, kavramak için yapıyorlar bunu. Behçet Çelik, öykülerinin dilini de, kahramanlarını da okurun düşün gücünün akışına bırakıyor. Böylece her kuşakta yeniden okunacak, değerlendirilecek metinler çıkıyor ortaya.

"Behçet Çelik'in öykü başlangıçları tatminsizlik duygusu yaratmıyor, çünkü devamın da kendi atımları, kendi ustalıkları var onda. Maupassant'da, Çehov'da ve özellikle onun Amerikalı uzantısı sayılan Raymond Carver'da olduğu gibi, eksilteler de enerji veriyor Çelik'in öykülerine, sezdirilmiş ama söylenmeden bırakılmış şeyler."

Orhan Koçak, *Virgöl*, Mayıs 2002

"Bütün öykülerde hâkim olan 'ben' merkezli anlatım nedeni ile kipta bir bütünsellik havası ortaya çıksa da, her hikâyede farklı farklı kişilere odaklanıyor yazar, ama bütün bu farklı hikâyeye kahramanları, hayatta artık bir hikâyesi kalmayan insanlar olarak aynılaşıyorlar. Onların hikâyeleri geçmişte, hayatı coşku ve umut dolu yaşadıkları o gençlik günlerinde (...) başlamış ve bitmiş... Çelik, ağdalı bir geçmiş güzellemesine kaçmadan, iş hayatını, insan ilişkilerini ve bizzat varoluş biçimlerini sorguluyor, bundan böyle yaşanılacak şiirsel bir hikâyenin imkânsızlığını hissettiriyor okuyucuya."

A. Ömer Türkeş, *Radikal Kitap*, 29 Mart 2002

ISBN 978-975-07-1257-9

9 789750 712579